

STÁTNÍ OKRESNÍ ARCHIV ROKYCANY

ARCHIV OBCE TÝČEK

1806 - 1943

Inventář

Číslo listu JAF

87

Evidenční číslo pomůcky

154

Zpracovala: Mgr. Hana Hrachová

ROKYCANY 2004

OBSAH

ÚVOD

I.	Vývoj původce fondu	4
II.	Dějiny a vývoj fondu	6
III.	Archivní charakteristika fondu	7
IV.	Obsah fondu	8
V.	Záznam o uspořádání fondu	8

PŘÍLOHY

Č. 1	Seznam použitých pramenů a literatury	9
Č. 2	Seznam použitých zkratk	9

INVENTÁRNÍ SEZNAM

	A: Předchůdci obecní samosprávy do roku 1850	
IV.	Účetní materiál	10
	B: Obecní úřad 1850 - 1945	
II.	Knihy	10
III.	Spisový materiál	11
IV.	Účetní materiál	16

ÚVOD

I. Vývoj původce fondu

Fond Archiv obce Týček byl vytvořen dvěma původci: správou obce před rokem 1850, po roce 1850 pak obecní samosprávou, tj. obecním zastupitelstvem a obecním úřadem. Týček byl před rokem 1850 součástí zbirožského panství v Berounském kraji. Po reformách v letech 1848/1849 byla obec přiřazena k nově vzniklému politickému okresu Hořovice, soudní okres Zbiroh (po roce 1850). Od 1. 9. 1896 se stal soudní okres Zbiroh součástí politického okresu Rokycany. Samosprávný soudní okres Zbiroh zanikl 1. 12. 1928. Okresní úřad v Rokycanech byl zrušen 1. června 1942, po zbytek války náležel Týček do správy Okresního úřadu Plzeň – venkov. Rokycanský okres byl znovu obnoven až v srpnu 1945.

Územní působnost obecního úřadu se vztahovala pouze na katastrální území obce Týček. V roce 1943 navrhoval Okresní úřad Plzeň – venkov sloučení Týčku se Zbirohem. Zástupci obce však namítali, že Týček je spíše obcí zemědělského rázu a spojení s průmyslovým Zbirohem by nebylo vhodné. Pro označení názvu obce se používalo termínů Týček či Tejček. Podle zákona č. 266/1920 Sb. zák. a nař. byl jediným oficiálním názvem obce název Týček.

Obecní zřízení bylo uzákoněno tzv. Stadionovým prozatímním obecním zřízením z 20. 3. 1849, kde byla vytýčena zásada „základem svobodného státu je svobodná obec.“ Toto zřízení nabylo platnost od 1. ledna 1850. Rozeznávalo dvojí působnost obce, vlastní záležitosti obce a přenesené, delegované záležitosti. Obce se staly nejnižšími články a instancemi územní samosprávy. V roce 1859 bylo vydáno obecní zřízení, z něhož v praxi zůstalo platné jen nařízení o domovském právu. K dalším změnám došlo po vydání Únorové ústavy v roce 1862, na kterou navazoval říšský zákon č. 18/1862 a zemský zákon z 16. 4. 1864 o obecním zřízení. Po první světové válce bylo změněno obecní zřízení volebním zákonem č. 75/1919 Sb. zák. a nař. a novelou zákona o obecním zřízení č. 76/1919 Sb. zák. a nař. Volební období bylo stanoveno na dobu čtyř let, po roce 1933 bylo změněno na šestileté.

Po vzniku Obecního úřadu v Týčku v roce 1850 se staly výkonnými orgány obecní výbor a obecní představenstvo. Obecní výbor byl složen ze zákonného počtu členů závislého na stavu oprávněných voličů s tříletým funkčním obdobím. Náhradníků nemělo být více než polovina členů obecního výboru. Obecní výbor jako kolegiální sbor rozhodoval většinou hlasů, měl pouze usnášecí a dozorčí moc, nikoliv však moc výkonnou. Po reformách sedmdesátých let měl obecní výbor usnášecí a dozorčí moc a byl sekundárním orgánem, který vyřizoval zvláště důležité záležitosti. Jeho zasedání byla veřejná. Do pravomoci obecního

výboru patřila správa obecního majetku, udělování domovského práva, čestného občanství a vyřizování záležitostí místní policie.

Obecní výbor volil ze svého středu obecní představenstvo, které se skládalo ze starosty a alespoň dvou radních. Představenstvo netvořilo kolégium, radní byli pouze pomocným a zastupujícím orgánem starosty. Představenstvo jako užší orgán reprezentovalo obec navenek.

Působnost obecního úřadu byla zčásti samostatná: správa obecního jmění a obecních záležitostí, dohled na bezpečnost majetku, péče o zachování obecních cest, silnic a mostů, výkon policie polní, běžné, zdravotní, mravnostní, stavební i požární, péče o chudé a dobročinné ústavy, účast na správě místních škol, urovnávání sporů mezi stranami v obci a konání dobrovolných dražeb nemovitých věcí. Zčásti byla působnost obcí přenesená a ta se týkala záležitostí soudních, politických, vojenských, berních i důchodkových. Dohled nad obecním úřadem náležel jednak okresnímu zastupitelstvu a zemskému výboru, jednak místodržitelství.

V letech 1807 – 1816 se v pramenech vyskytuje rychtář Kajetán Hochmann a sporadicky také konšel Josef Kovanda. V roce 1852 stvrzoval svým podpisem účty přednosta Týčku Václav Kovanda. V letech 1862 – 1863 stáli v čele obce Václav Kovanda, přednosta, radní Franz a Jan Kovanda, Josef, Václav a Jan Mudrovi a Petr Král. O rok později se stal starostou František Kovanda. V roce 1869 předsedal zastupitelstvu starosta Hynek Kovanda. V osmdesátých a devadesátých letech byl představeným Týčku Josef Mudra. V letech 1896 – 1905 zastával funkci starosty Josef Kovanda.

Dne 11. 6. 1905 se konala doplňovací volba na místo odstoupivšího starosty, novým byl zvolen Cyril Král. Protože do té doby zastával funkci druhého radního, do rady vstoupil Cyril Mudra. Obecní zastupitelstvo pracovalo ve složení Cyril Král, Cyril Mudra, Jan Palek, Václav Pergler, Josef Herynk, Josef Kovanda, Václav Karas, Antonín Vitek a Josef Karas. Někdy v období 3. 12. 1908 – 17. 1. 1909 došlo k zvolení nového starosty Josefa Kovandy, který řídil obec až do roku 1919.

Po červencových volbách v roce 1919 se zastupitelstvo skládalo z Josefa Drábka, Františka Šrédla, Jana Palka, Františka Bernáška, Josefa Mudry, Jana Srpa, Cyrila Mudry, Cyrila Krále a Antonína Millera. O rok později se funkce zastupitele vzdal z důvodů odstěhování František Bernásek, kterého nahradil Cyril Hochman. V lednu 1922 zastupitelstvo opustil Jan Srp, za něhož pracoval v zastupitelstvu František Šůla.

Po volbách v roce 1923 se stal starostou Týčku Ludvík Opatrný, jeho náměstkem Karel Svejkovský a radními Bedřich Šůla a Antonín Miller. V červenci 1924 se L. Opatrný vzdal funkce ze zdravotních důvodů, ale jeho rezignace nebyla přijata. Starosta se proti

rozhodnutí zastupitelstva patrně odvolal na okresní úřad, podle jehož přípisu z prosince 1924 byl starosta ze své funkce i z mandátu v zastupitelstvu uvolněn. Novým starostou se stal 22. 3. 1925 František Herink. Ani on však úřad dlouho nezastával a v únoru 1926 odstoupil, v zastupitelstvu ho nahradil Cyril Král a starostou se stal Josef Touta.

Dne 1. 11. 1927 byl starostou Týčku zvolen Karel Svejkovský, v radě zasedali Václav Pergler, Jaroslav Kovanda a Jan Palek. Dosavadní starosta ze zdravotních důvodů opustil svou funkci v říjnu 1928, dočasně za něj funkci vykonával náměstek Václav Pergler. Dne 23. 12. 1928 byl novým představitelem Týčku zvolen František Šrédli, který však již 1. 1. 1929 na svou funkci rezignoval. Funkce byl úředně zproštěn teprve v únoru 1929, kdy byl také novým starostou zvolen Václav Mudra. Ten však již na další schůzi zastupitelstva o týden později přinesl potvrzení od Železáren Borek, že funkci starosty nemůže zastávat. Jeho rezignace byla přijata a bylo rozhodnuto, že úřad bude vést první radní Jaromír Kovanda. Ani poté se situace na úřadě nestabilizovala, neboť 27. 2. 1929 byl zvolen starostou Antonín Dvořák a jeho náměstkem Václav Mudra. Po několika týdnech 18. 3. se krize vyřešila volbou nového starosty Jaromíra Kovandy a rady ve složení Václav Mudra, Václav Pergler a František Mudra. Pak se situace v Týčku konečně uklidnila.

Po volbách v roce 1932 bylo zvoleno nové zastupitelstvo s členy Václavem Mudrou, Josefem Boubínem, Josefem Svejkovským, Františkem Herinkem, Josefem Součkem, Ladislavem Kovandou, Václavem Semeckým, Václavem Károu, Františkem Králem, Josefem Semeckým a Václavem Frajbišem. Ze zastupitelstva vzešel nový starosta Václav Mudra.

Ten zůstal v čele Týčku do února 1939, kdy byl vystřídán Ladislavem Kovandou. Ten však v listopadu téhož roku rezignoval, jeho odstoupení bylo jednohlasně přijato a novým představitelem obce se stal Jaromír Kovanda a náměstkem Václav Kára. Jaromír Kovanda setrval v starostenském úřadě až do května 1945. Radu v tomto období tvořili Václav Kára, František Herink a Josef Svejkovský.

Obecní úřad v Týčku ukončil svou činnost 5. 5. 1945, v den ustavení Místního národního výboru v Týčku.

Starostové Týčku v letech 1852 - 1945

Jméno starosty	Ve funkci od	Ve funkci do
Václav Kovanda	1852	1863
František Kovanda	1864	?
Hynek Kovanda	1869	?

Josef Mudra	1880 ?	1892 ?
Josef Kovanda	1896	1905
Cyril Král	1905	3. 12. 1908 – 17. 1. 1909
Josef Kovanda	3. 12. 1908 – 17. 1. 1909	16. 5. – 23. 7. 1919
Ludvík Opatrný	16. 5. – 23. 7. 1919	8. 12. 1924
František Herink	22. 3. 1925	17. 2. 1926
Josef Touta	4. 3. 1926	1. 11. 1927
Karel Svejkovský	1. 11. 1927	18. 10. 1928
František Šrédl	23. 12. 1928	10. 2. 1929
Václav Mudra	10. 2. 1929	27. 2. 1929
Antonín Dvořák	27. 2. 1929	18. 3. 1929
Jaromír Kovanda	18. 3. 1929	29. 9. 1932
Václav Mudra	29. 9. 1932	14. 2. – 3. 3. 1939
Ladislav Kovanda	14. 2. – 3. 3. 1939	Květen 1945

II. Dějiny a vývoj fondu

Původci fondu Archiv obce Týček jsou dva. Převážná většina písemností pochází z činnosti Obecního úřadu v Týčku, vzniklého v roce 1850. Druhým původcem písemností starších (před rokem 1850) je vesnická samospráva v čele s rychtářem a obecními staršími, dosazenými správou panství.

Fond lze považovat za uzavřený, neboť ve spisovně již nezůstaly žádné písemnosti z doby před rokem 1945.

Zpočátku zřejmě starostové úřadovali u sebe doma, schůze zastupitelstva se konaly v místním hostinci. V roce 1940 sídlil obecní úřad v domě čp. 22. V témže roce se na návrh starosty zastupitelstvo usneslo, že do kanceláře koupí psací stroj, stůl a dvě lavice.

O způsobu péče o písemnosti ani o jejich uložení na úřadě nemáme žádné zprávy. Během úřadování používali v Týčku několik typů razítek. První kulaté razítko s textem OBEC TÝČEK OKRES ZBIROH se objevuje na písemnostech ve dvacátých letech. Tento typ byl ve třicátých letech nahrazen také kulatým razítkem s nápisem Obecní úřad Týček, okres Rokycany uprostřed s českým lvem. V době okupace se používalo razítko dvojjazyčné. Podací razítko se na písemnostech objevuje ve třicátých letech, většinou v něm bylo i zapsané číslo jednací.

K převzetí větší části fondu došlo při skartacích 11. 12. 1952, 23. 2. 1956 a 22. 6. 1960, předávací protokoly však nebyly nalezeny. Výtah z inventáře obecního jmění a obecního statku z roku 1890 byl předán v únoru 1988 z Městského muzea ve Zbiroze.

Fond není dochován v úplnosti, chybí například kronika, knihy evidence obyvatelstva (matriky, kniha evidence vydaných domovských listů), podací deníky před rokem 1941, hlavní knihy. Také spisy nejsou příliš početné.

III. Archivní charakteristika fondu

Před započítáním pořádacích prací byl fond tvořen 8 knihami, 1 podacím protokolem a jedním kartonem z let 1806 – 1945 (1953). Rozsah fondu byl odhadován na 0,3 bm.

Inventář byl sestaven podle schématu metodického návodu na pořádání a inventarizaci archivních fondů obce, tj. rozdělen chronologicky podle původců na A. Předchůdce obecní samosprávy do roku 1850 a na B. Obecní úřad z let 1850 – 1945.

Z předchůdců obecní samosprávy se dochovaly dvě knihy příjmů a vydání, které byly podrobně popsány a zařazeny mezi účetní knihy.

Materiál mladší byl rozdělen do skupin knihy, spisový a účetní materiál. Při pořádání knih bylo zjištěno, že ve fondu jsou zařazeny i knihy vedené v období MNV. Delimitovány byly proto kniha zápisů ze schůzí zastupitelstva a rady a z plenárních zasedání a ze schůzí rady MNV z let 1940 – 1953, pokladní strážka z let 1942 – 1954 a podací deník z let 1941 – 1951.

Spisy byly původně uloženy v jednom kartonu. Byly rozděleny podle metodického návodu do jednotlivých skupin a podskupin a popsány. Účetní materiál tvořený knihami byl zařazen na konec fondu.

Ve fondu nebyla provedena vnitřní skartace. Delimitovány byly celkem tři knihy o rozsahu 0,08 bm do MNV. Nynější rozsah fondu je 0,27 bm, z toho na karton připadá 0,12 a na 6 knih 0,15 bm.

Kategorizace jednotlivých písemností fondu je uváděna na základě směrnice MV ČSR č. 2 ze dne 4. 3. 1975 o ochraně a kategorizaci archiválií. Písemnosti byly zařazeny do dvou kategorií. Kniha zápisů ze schůzí byla zahrnuta podle § 2 odst. d) do první kategorie. Ostatní knihy i spisový materiál náleží k 3. kategorii.

Fyzický stav fondu je dobrý.

IV. Obsah fondu

Fond Archiv obce Týček z let 1806 – 1943 obsahuje 6 knih z let 1806 – 1941 a karton spisů z let 1890 – 1943. Jazykem fondu je čeština a němčina.

V prosinci 1921 se zastupitelstvo rozhodlo, že bude v obci zavedena pamětní kniha. V březnu 1924 se rozhodlo, že kronika má být koupena a kronikářem stanoven Josef Kovanda z čp. 1. V roce 1936 byl kronikářem zvolen Josef Kovanda, „který dosud obětavě a velmi poutavě a krásně vedl pamětní knihu.“ Kronika do archivu dosud nebyla dodána.

Zajímavá je také nejstarší kniha Týčku. Původně do ní byly zapisovány údaje o příjmech a výdajích v období let 1806 – 1816. Pak byly zápisy přerušeny a opětovně se do knihy začalo psát v roce 1852. Účetní zápisy byly doplněny také evidencí pronajatých (propachtovaných) obecních pozemků. Kniha byla dovedena do roku 1893. Druhá účetní kniha z let 1848 – 1914 je svým charakterem obdobná.

Řadu údajů o událostech v obci přináší kniha zápisů ze schůzí zastupitelstva z let 1896 – 1940 a kniha zápisů ze schůzí zastupitelstva a z plenárních zasedání MNV z let 1940 – 1953 (součást fondu MNV Týček). Ostatní knihy jsou spíše evidenčního a účetního charakteru.

Ze spisového materiálu je nejpočetnější skupina stavební záležitosti. Zde jsou uloženy písemnosti o drobných stavbách – kolny, chlívky apod., v některých případech i s plány staveb.

V. Záznam o uspořádání fondu

Fond AO Týček uspořádala, inventární seznam sestavila a úvod zpracovala Mgr. Hana Hrachová v roce 2002 ve Státním okresním archivu v Rokycanech.

Rokycany 3. 11. 2004

Mgr. Hana Hrachová

PRÍLOHY

Příloha č. 1

Seznam použitých pramenů a literatury

Politický a školní okres rokycanský, Rokycany 1898.

Retrospektivní lexikon obcí ČSSR 1850 – 1970, I. díl, 1 sv., Praha 1978.

Příloha č. 2

Seznam použitých zkratk

AO	archiv obce
fol.	folium
čp.	číslo popisné
čsl.	československý
inv. č.	inventární číslo
JAF	jednotný archivní fond
MNV	místní národní výbor
MV ČSR	Ministerstvo vnitra České socialistické republiky
SOkA	státní okresní archiv

INVENTÁRNÍ SEZNAM

A: Předchůdci obecní samosprávy do roku 1850

I. Účetní materiál

I. 1 Účetní knihy

1	Kniha příjmů a vydání a evidence ob. pozemků
Gemeindrechnungsbuch des Dorfes Teitschek
čes., něm., papír. desky poškozené, bez hřbetu,
23,5 x 38,5 cm, celkem 69 fol.	1806 – 1893	K 1
2	Kniha příjmů a vydání
čes., nová plátěná vazba, 23,5 x 37 cm,
123 fol. jen částečně popsané	1848 – 1914	K 2

B: Obecní úřad 1850 - 1945

I. Knihy

Knihy všeobecné správy obce

3	Kniha zápisů ze schůzí obecního zastupitelstva
Zápisy ze schůzí rady
Zápis ze schůzí honebního výboru
Zápisy ze schůzí knihovnické rady
Zápis ze schůze sociální komise
Zápis ze schůze stavební komise
Zápis ze schůze místní osvětové komise
Zápisy ze schůzí finanční komise	9. 8. 1896 – 31. 7. 1940
9. 2. 1923 – 11. 9. 1940
26. 4. 1902 – 10. 12. 1933
26. 1. – 8. 2. 1934
27. 7. 1933
19. 8. 1926
6. 4. 1935
8. 3. 1925 – 12. 9. 1940	K 3
	Kniha zápisů ze schůzí zastupitelstva a rady
a z plenárních zasedání a ze schůzí rady MNV
Zápisy ze schůzí finanční komise
(viz MNV Týček, nezpracováno)	29. 10. 1940 – 5. 6. 1944
(7. 9. 1945 – 30. 10. 1953)
9. 3. 1942 – 15. 5. 1944	

<u>Inv. č.</u>	<u>Obsah</u>	<u>Časový rozsah</u>	<u>Evid. č.</u>
4	Kniha pozvánek na schůze ob. samosprávy	1932 – 1941	K 4

Knihy správy obecního majetku

5	Inventář pozemků, veřejného statku a ob. jmění	1926 – 1938	K 5
---	--	-------------	-----

II. Spisový materiál

II. 1 Registraturní pomůcky

Podací deník

(viz MNV Týček, nezpracováno)

28. 8. 1941 – 8. 3. 1951

II. 2 Spisy

Obec a její správa

6	Organizace činnosti obecní samosprávy	1931	1
---	---------------------------------------	------	---

Správa obecního majetku

7	Evidence obecního majetku (inventář jmění a ob. statku)	(1884) 1890	1
---	--	-------------	---

8	Obecní pozemky (pronájem a prodej ob. pozemků)	1925 – 1940	1
---	---	-------------	---

9	Obecní budovy (pronájem kovárny)	1934	1
---	-------------------------------------	------	---

Péče o bezpečnost a veřejný pořádek

10	Veřejné cesty a silnice (příprava stavby silnice Zbiroh – Ostrovec)	1933	1
11	Stavební záležitosti (přestavba hosp. zázemí u čp. 4 (1895), přestavba čp. 6 (1908), demolice stodoly u čp. 5 (1914), stavba stodoly u čp. 33 (1914), přestavba chlévů u čp. 10 (1914), stavba stodoly u čp. 8 (1922), stavba domu J. Palka (1923), stavba hosp. budovy na p. č. k. 118/7 (1923), stavba stodoly u čp. 10 (1925), kolaudace a stavba rod. domu čp. 61 (1928), stavba a kolaudace rod. domu čp. 62 (1928), stavba rod. domu čp. 20 (1932 – 1934), přestavba domu čp. 4 (1934), stavba rod. domu čp. 66 (1934 – 1935), stavba rod. domu čp. 65 (1934 – 1935), stavba chaty na poz. č. k. 460 (1935), přestavba domu čp. 35 (1935), stavba hosp. budov u čp. 17 (1936), stavba rod. domu čp. 68 (1937), přestavba stájí u čp. 17 (1939), stavba rod. domu na poz. č. k. 338/6 (1939), stavba rod. domu čp. 70 (1939 – 1941), stavba rod. domu J. Červeného (1939), stavba rod. domu na p. č. kat. 181/1 (1943)	1925 – 1943	1
12	Elektrifikace (mj. finanční plán na úhradu nákladů na elektrifikaci, definitivní rozpočet na výstavbu sekundární rozvodné sítě, akcie Zpč. elektráren)	1936 – 1941	1

Péče o veřejné ústavy a zařízení

13	Péče o chudé, nemocné a postižené (mj. finanční pomoc pohořelému)	1933 – 1936	1
----	--	-------------	---

<u>Inv. č.</u>	<u>Obsah</u>	<u>Časový rozsah</u>	<u>Kart. č.</u>
14	Školství (žádost o příspěvek na Živnostenskou školu pokračovací ve Zbiroze)	1935	1
15	Spolky (dotazník k zjištění činnosti spolků)	1892	1

Spolupůsobení ve státních záležitostech

16	Zemědělství (seznam příorků v kat. obci Týček, nástin k příorkům u č. kat. 466/1 a 732 v kat. o. Týček, příjem za příorky)	1906 – 1909	1
III. Účetní materiál			
III. 1 Účetní knihy			
	Kniha příjmů a výdajů (viz inv. č. 2)	1848 - 1914	
17	Pokladní deník	1925 – 1935	K 6
	Pokladní strazza (viz MNV Týček, nezpracováno)	1942 – 1954	

Základní informace o fondu

Název fondu:	Archiv obce Týček
Značka fondu:	AO Týček
Časový rozsah:	1806 – 1943
Počet evidenčních jednotek:	7 (6 knih, 1 karton)
Počet inventárních jednotek:	17
Rozsah v běžných metrech:	0,27
Stav ke dni:	3. 11. 2004
Archivní fond zpracovala:	Mgr. Hana Hrachová
Pomůcku sestavila:	Mgr. Hana Hrachová
Počet stran:	16
Schválil:	Mgr. Hana Hrachová, čj. SOAP/07-623/04 11. 11. 2004